

گذری تطبیقی بر نماسازی ساختمان‌های مسکونی در ایران با رویکرد زیبایی شناسی و حفظ هویت

معماری ایرانی - اسلامی

(مطالعه موردی منطقه یک تهران)

سعیده جوشقانی*

دکتر محمدرضا شریف زاده*

چکیده

نمای شهری نقش و جایگاه ویژه ای در منظر شهری و هویت معماری آن دارد. امروزه نمای شهرها تا حدودی بی-هویت شده و به جای معیارهایی نظیر فرهنگ، اقلیم، و شاخصه‌های معماری ایرانی، بیشتر تحت تاثیر الگوهای غربی، وارداتی و التقاطی قرار دارد که هیچ تناسب و سنخیتی با معماری سنتی و اصیل این سرزمین ندارد. این مسئله از این رو حائز اهمیت است که شهرهای ما روز به روز هویت کالبدی و فضایی خود را از دست داده، و معماران و طراحان به سمت سبک‌های غربی نظیر نماهای رومی بیشتر متمایل می‌شوند. این مقاله بر آن است تا با یک آسیب شناسی دقیق و به صورت تخصصی دلایل کمرنگ شدن الگوهای نماسازی بومی، در گذر زمان را واکاوی کند و به روش قیاس تطبیقی به نشانه شناسی و تاثیر نمادهای وارداتی و نمادهای اصیل ایرانی بر فرهنگ و هویت شهرسازی در تهران بپردازد و در نهایت الگوهای جدیدی برای طراحی نمای ساختمان‌های مسکونی پیشنهاد و ارائه دهد. تحقیق به صورت توصیفی تحلیلی انجام شده و اطلاعات به صورت کتابخانه و میدانی گردآوری شده‌اند. نتایج نشانگر آن است که نمادها، نشانه‌ها، و الگوهای سنتی معماری ایران در گذر زمان به صورت تکراری و بدن استنباط مفهومی و مدرن سازی، به کرات توسط معماران مورد استفاده قرار گرفته و به دلیل عدم بهنگام سازی با زمان، سادگی و تکراری بودن، محبوبیت خود را در میان شهروندان از دست داده و نماهای پر صلابت رومی جای آن را گرفته است. اکثر معماران نیز به دلیل نگاه مادی به حرفه معماری، رسالت هنری خود را نادیده گرفته و مطابق خواست متقاضیان به طراحی اینگونه نماها می‌پردازند و نتیجه آن بی‌هویتی تقریبی شهرهای معاصر ایران زمین است.

واژگان کلیدی: تهران، هویت، معماری ایرانی-اسلامی، معماری غربی، نماهای ساختمان‌های مسکونی

* دانشیار و عضو هیئت علمی دانشکده هنر، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز، moh.sharifazade@iauctb.ac.ir،

M2_sharifzadeh1@yahoo.com

* دانشجوی دکتری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز